

LANG. CODE

05

प्रश्न-पत्र—I / PAPER—I

गारो भाषा परिशिष्ट / GARO LANGUAGE SUPPLEMENT

भाग—IV & V / PART—IV & V

परीक्षा पुस्तिका संकेत
Test Booklet Code

I

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ संख्या 20) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page No. 20) of this Test Booklet.

गारो में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका की पृष्ठ संख्या 2 व 19 देखें।
For Instructions in Garo, see Page Nos. 2 and 19 of this Booklet.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

- यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका का एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग—IV (भाषा—I) या भाग—V (भाषा—II) गारो भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
- परीक्षार्थी भाग I, II, III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
- अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग—IV व भाग—V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
- इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर-पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉलपॉइंट पेन का प्रयोग करें।
- इस भाषा पुस्तिका का संकेत I है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका का संकेत, उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
- इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग—IV : भाषा—I (गारो) (प्रश्न सं० 91-120)
भाग—V : भाषा—II (गारो) (प्रश्न सं० 121-150)
- भाग—IV में भाषा—I के लिए 30 प्रश्न और भाग—V में भाषा—II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल गारो भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा—I और/या भाषा—II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) गारो के अलावा है/हैं, तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लें। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन-पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
- परीक्षार्थी भाग—V (भाषा—II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा—I (भाग—IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
- रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
- सभी उत्तर केवल OMR उत्तर-पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Instructions for Candidates :

- This Booklet is a Supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part—IV (Language—I) **OR** Part—V (Language—II) in **GARO** language, but **NOT BOTH**.
- Candidates are required to answer Parts I, II, III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
- Questions on English and Hindi languages for Part—IV and Part—V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
- Use **Black/Blue Ballpoint Pen only** for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
- The CODE for this Language Booklet is **I**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
- This Test Booklet has **Two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective-type Questions and each carrying 1 mark :
Part—IV : Language—I (Garo) (Q. Nos. 91-120)
Part—V : Language—II (Garo) (Q. Nos. 121-150)
- Part—IV contains 30 questions for Language—I and Part—V contains 30 questions for Language—II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Garo Language have been given. **In case, the language(s) you have opted for as Language—I and/or Language—II is a language other than Garo, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
- Candidates are required to attempt questions in Part—V (Language—II) in a language other than the one chosen as Language—I (Part—IV) from the list of languages.**
- Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
- The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____
Name of the Candidate (in Capital letters)अनुक्रमांक (अंकों में) : _____
Roll Number (in figures)(शब्दों में) : _____
(in words)परीक्षा-केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____
Centre of Examination (in Capital letters)परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____
Candidate's Signature
Downloaded From : <http://cbseportal.com/> Invigilator's Signature

Courtesy : CTET

Facsimile Signature Stamp of Centre Superintendent

GARO KUSIKNA TALDAPATANI

PART-IV & V

Ge·eta man·kujana kingking porikana on·sogimin chongipa ki·tapko badalnabe.

Chongipa ki·tapo je ge·etanirang donga uaranko name poraichengbo (Jak 19 aro 20).

Porika Segiparanga Talatchengani :

1. Mongsonggipa segnigipa chongipa ki·tapko (Booklet) sena skang ian talatchengani ong·a, jemangan Bak-IV (Language-I) **BA** Bak-V (Language-II) ko A·chikkuchi sena man·gen, indiba minggnikode sedimna man·jawa.
2. Porikka segiparang aganchakanio mongsonggipa Test Bookletni Bak-I, Bak-II, Bak-III oni aganchengna nanggen. Bak-IV aro Bak-V de uamangni ku·sik basesogiminoni ong·gen.
3. A·chikkuchi sing·anirangna Bak-IV aro Bak-V na mongsonggipa chongipa ki·tapo on·manaha. Ku·sikna taldapataniko (Language Supplements) dingtang bi·na man·a.
4. Aganchakani ba chindakna **Gisim ba Tangsim penko** jakkalbo.
5. On·sogimin chongipa ki·tapni chinara **I**. Gipin bakoba apsan chin dongako nikna nanggen. Mongsonggipa aganchakani chongipa ki·tap aro ku·siktangni ki·tapoba apsan ong·na nanggen. Maibakai nosto ong·ode rang·sanan porikkako nitimgiparanga gipin (Language Supplement Test Booklet) aganchakani ki·tapko on·taichina aganna nanga.
6. Aganchakani ki·tapo Bakgni donga Bak-IV aro V, jeon ming **60** chonchongipa sing·anirang donga. Sing·ani mingprakna mark *1* ong·a.
 Bak-IV : Language-I (Garo) (Q. Nos. 91-120)
 Bak-V : Language-II (Garo) (Q. Nos. 121-150)
7. Bak-IV-o Language-I-na ming 30 sing·anirang aro Bak-V-o Language-II-na ming 30 sing·anirang donga. **Ia Test Booklet, Garo Ku·sikchi sing·anirangsan, chanchichipe nang·ni ra·enggipa Garo ong·gija gipin ong·ode ka·sapae Test Booklet-ko bi·bo, jeon nang·ni ku·sikchi segimin sing·anirang donggen. Nang·ni aganchakgipa ku·sikara (Language) nang·ni Application Formo gapatgipa baksa apsan ong·na nanggen.**
8. **Porikka segiparang Bak-V-ni (Language-II) sing·anirangna aganchakanirangko dakna nanggen, jekon ku·siktangchi sena mingsa seokmanaha Language-I (Bak-IV).**
9. See niani ba ka·e nianirangna dingtangmancha biap on·sogipakosan jakkalna nanggen, jekon Test Bookleto on·sogen.
10. Aganchakanirangko OMR aganchakani lekkao ra·rikna nanggen. Aganchakaniko namedake niesa chin dakbo. Kimitpilani ba whitenerko jakkalna man·jawa.

Biming (Dal·gipa Oikor) : _____

Roll Number (Ongkochi) : _____

(Kattachi) : _____

Porikka Sechakgipa Biap (Dal·gipa Oikor) : _____

Porikka Segipani Soi : _____ Nirokkipani Soi (Invigilator's Signature) : _____

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent _____

Porikka ra·enggi-parang jemangan
A·chikkuko **Language-I** dake ra·a,
uamang **Bak-IV (Q. Nos. 91-120)**-o
sing·aniko aganchakna nanggen.

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV (Q. Nos.
91-120)**, if they have opted **GARO**
as **Language-I** only.

GARO

Porikka ra·enggiarang jemangan A·chikkuko **Language—I** dake ra·a, uamang **Bak-IV (Q. Nos. 91-120)**-o sing·aniko aganchakna nanggen.

Directions : On·sogiminoniko basee sing·anirangna aganchakbo (Q. Nos. **91** oni **105**).

91. Jensalo skie ra·giparangni banan aro punctuationko namdapatna skie on·a, unon uamangni—

- (1) skie ra·ani bilko nambatata
- (2) tik ong·e skie ra·aniko namata
- (3) tik ong·e agana man·aniko bariata
- (4) jakni kamrango changa·sapaniko taria

92. Ku·sik skiani klaso construc·tivismara—

- (1) skie ra·giparang dingtang rokomni seaniko poraia aro nama man·dapani solutionona ra·baa
- (2) skie ra·giparangko skigipa dakchaka aro dingtang dingtang mediako an·tangtang theory·rangko bikotna jakkala
- (3) skie ra·giparang a·gilsakni bidingo an·tangtangni nikgimin /uigimino pangchake ku·sik skie ra·ani bilrangko uī·masiagita dakani
- (4) skie ra·giparang an·tangtangna skie ra·ani bosturangko tarie jaktangchin skianiko man·a

93. On·sogiminrangoni badia India a·songo a·dokni ku·sikko namdapatna ra·biani ong·a—

- (1) manderangni uni bidingo uīgijani
- (2) cholrang donggijani
- (3) donmitapanirang dongani gimin ma·sina amja
- (4) pe·anio neng·nika

94. Ku·sik man·aniara—

- (1) nanggipa kattarangko jakkalanisan
- (2) ku·siktangko bi·sarang skie ra·na ba dakna skaniko ong·ata
- (3) miksonganiko tiktak ong·e niani aro grammarko ma·sie ra·ani
- (4) tangingo dongkapgipa bil dongani gimin ku·sik skie ra·na man·a

95. Ku:sik skigipa seaniko indake skina
Downloaded From : <http://cbseportal.com/>

- (1) serikchina minge on·a (dictation)
- (2) bi·sarangko rongtale sena aganachi
- (3) taning sakselgipa idearangko on·e chatrorangko kattatangchi sena aganachi
- (4) articlerangko skie ra·na aganachi

96. Ku:sik name agana man·aniko indake dakachi namdapatna man·a—

- (1) chatrorang baksa agangrikachi
- (2) chatrorangko uijaode jriprjrip asonge dongna on·achi
- (3) gualanirangko nike uarangko unon namdapatniko dakachi
- (4) ku:sik agana dingtang cholrangko ong·katatachi

97. Ku:sik skianio gisik nangatgipa
Lesson in/on/oni a·bachenga—

- (1) skie ra·ani miksonganirangko seani
- (2) kamrangko ka·dile chatrorangko gisik ra·atpiltaijaniko dakna aro didina
- (3) lessonni contextko mesokani
- (4) blackboardo seani

98. Namdapatna skiani (remedial) ia kam ong·a—

- (1) sulsul dakgipa
- (2) agan·talate skianiko daka
- (3) negative
- (4) theoryo pangchaka

99. Ku:sikko name man·a skiani—

- (1) rongtale talate on·achi
- (2) saksangriko
- (3) ra·dime skiani bewal
- (4) sningachi

100. Ku·sik skie ra·ani somoio chhatrang
khaloade gaganani manani bi
dongja. Iako maikai chena
man·gen—

- (1) klaso gam·e poraiachi
- (2) kal·aniko ong·ate bi·sarang
saksa sakgipin baksa
agangrikna man·gen
- (3) gualanirangko biapon namatna
- (4) dingtangmanchagipa kam-
rangko ku·sik uigiparangni
dakchakachi ka·atna

101. Sing·ani paperko tariani ja·mano
skigipa cheke nina miksonge
tarigiminrangko nipila. Skigipa
sing·anirangoni iana mongsongbate
simsaka—

- (1) on·sogimin chu·gimikko
man·gopani
- (2) sing·ani rokomrang
- (3) pangchakna man·ani (reliability)
- (4) tik ong·ani

102. Poraianio _____ man·gijani iani a·sel
ong·ja.

- (1) oikor aro kattako uina
- (2) banan apsan ong·na
- (3) ta·rake poraina aro agana
- (4) katta aro idearangko uina

103. On·sogiminani badia ku·sikni
bilin·anganani kakket ong·ja—

- (1) pilak ku·sikon uni bimang
(structure) donga
- (2) ku·sik jatni dakbewal aro tang-
dororo ba silroro-namroroani
baksa nangrima
- (3) ku·sik ramramoni (simple)
ma·sina man·gijaona (complex)
jita
- (4) ku·sik mingsako chu·gimik
ong·atna ra·dingimin bak
(synthesis) oni nangrimgipa
bakko dingtang dingtang dake
mesokaniona (analysis) re·a

104. On·sogiminrangoni badia skie ra·ani
biapo agananiko namdapatna chol
on·a—

- (1) ki·taponiko jinma skigipa baksa
poraiani
- (2) jinma kattarangko tik ong·e
gam·atna ranta ka·ani
- (3) sakprak poedorangko mingna
aro mikosto ka·na
- (4) namnikgipa golporangko dak-
mesokna ranta ka·anio bak
ra·ani

105. Ta·rake poraianiko dakani (rapid
reading)—

- (1) gisik nanganiko bariatna
- (2) name rongtale uina
- (3) poraidapna on·ani
- (4) miksonganiko sandiani

Directions : On sogimin passageko poraie
sindira garo hobo. (Nos. Nos. 105-106)
oni 114).

'Rangdokgija' ian A·chikrangni jakkalgipa
rangrangni gisepo gamchatgipa ong'a.
Uarangara : Gore-rangmatchi, Gore-
chinara, Gore-ginchi, Gore-mandesni,
Gore-ganti aro Rang-rawengkong.

Ia rangrangko ramram kamrango
jakkalja. Mande sia-bon·ao, bobil dingo,
sko soto ba uandagipa kamrangosan
jakkalbata, Rang-rawengkongko, sko soto,
mande den·o an·chi chako ra·chakna,
skoko donchakna jakkala. Gore-
rangmatchi aro Gore-chinarako sigimin
mandeko ko·kam gatatna aro anjiljile
manggisiko pujuchakna jakkalronga.
Ia rangrangko biming chong·motchi
mingna ku·atogijani ong'a. Indake
donnugimin ba mitapgipa bimingchi ia
rangrangko, 'Rangdokgija' ine biming
donskae aganronga.

'Mingnanggija' iara A·chikrangni
gamchatbate jakkalgipa ba·ra ong'a. Iakon
'Ba·ra marang' ine agana. Ba·ra marangko
manggisini kosako pindape dona, grengdik
rodilao pingrue chrokna, wannao cha·chat
so·mitingo dodoke chrokna jakkalronga.
Ia ba·ra kon 'Ilu do·pinchep Raduari
Rapinchep' ine chera ring·ao A·chikrang
aganronga.

'Niknanggija', ian Gore-ganti ba jakmora
ineba jakkalronga. Ia ganti ba jakmorako
ra·o sigipa manggisini sambao asonge
rang-goreko totkinge gam·atesa grap-
mangtatronga. Ia jakmorako agan·janapna
nangode uni chong·motgipa bimingchi
minggija, 'Niknanggija' inesa mingronga.

'Rikpugija' ian so·o kamgijagipa, china
jronggijagipa gamchatbegipa ro·onrang

ong'a. Indakgipa ro·onrangko a·kol puna
minan uko 'Rikpugija' ine
agana. Uarang an·chingni a·dok-
biaprangoni ong·ja. Tibet a·songoniko
pagitchamrangni ra·chapbae jakkalgipa,
rippinggipa bosturangsa ong'a.

106. Passageni katta bichong ia ong'a—

- (1) A·chikrangni gamchatgipa gam-
rang
- (2) Rangni rokomrang
- (3) Mingnanggija gam
- (4) Rikpugija gam

107. A·chikrango gamchatgipa rangrang
indita rokom donga—

- (1) sa
- (2) gittam
- (3) dok
- (4) bri

108. Badia ong'a mesokbo—

- (1) Gore-rangmatchiko sko soto,
sotgimin skoko donchakna
jakkala
- (2) Rang-rawengkongko ko·kam
dakna jakkala
- (3) Gore-chinarako sigimin
mandeko ko·kam gatna aro
anjiljile manggisiko pujuna
jakkala
- (4) Wangalao Gore-gantiko dokna
jakkala

- (1) Ba·ra marang
- (2) Gore-mandesni
- (3) Jakmora
- (4) Rikpugija

110. Mingnanggijako ia somoirango jakkala—

- (1) sko soto-mande den·o
- (2) sigimin mandeko ko·kam gatatna
- (3) manggisi pindapna, grengdik rodilao pingrue chrokna, wannao cha·chat so·mitingo dodoke chrokna
- (4) chera ring·mitingo ganne ring·na

111. Grapmangtatako indine agana—

- (1) sigipa mandena ka·sroke kusi on·ge git ring·atani
- (2) sigipa mandeni pilak nama kamrangko mingknae grapani ba kabe
- (3) wannani somoio jinma ring·ani
- (4) segipa siana grapwawkawani

- (1) Positive adjective
- (2) Comparative adjective
- (3) Superlative adjective
- (4) Negative comparative

113. Rang, jakmora aro ba·ra marang, ia genda on·ga—

- (1) neuter gender
- (2) me·a gender
- (3) me·chik gender
- (4) ramram gender

114. Iarangan A·chikrangni aganmitap·gipa bimingrang—

- (1) Rangdokgija, Mingnanggija, Jakmora
- (2) Rangdokgija, Niknanggija, Rikpugija
- (3) Rangdokgija, Gore-rangmatchi, Jakmora
- (4) Rangdokgija, Gore-ganti, Gore-ginchi

Porikka ra·enggi·parang jemangan
A·chikkuko **Language-II** dake ra·a,
uamang **Bak-V (Q. Nos. 121-150)**-o
sing·aniko aganchakna nanggen.

Candidates should attempt the
questions from **Part-V (Q. Nos.
121-150)**, if they have opted **GARO**
as **Language-II** only.

GARO

Porikka ra·enggearang jemangan A·chikkuko **Language—II** dake ra·a, uamang **Bak—V (Q. Nos. 121–150)**-o sing·aniko aganchakna nanggen.

Directions : On·sogiminoniko basee sing·anirangna aganchakbo (Q. Nos. 121 oni 135).

121. Primary skulo poraigipa chatrona badia strategyrang knatimna aro agana man·ani bilko namrroatna mongsong dakchakgen?

- (1) Golpo aganani aro serikchina mingani (dictation)
- (2) Poedo mingani aro ku·sikni laboratory
- (3) Bak ra·e kal·ani (role play) aro songbad poraiani
- (4) Bak ra·e kal·ani aro agangrikani

122. Ku·sik namdapatna skie on·ani (remedial) iako miksonga—

- (1) chatrorangni a·bachenge gualanirangko namatani
- (2) uñanio gualanirangko namatani
- (3) chatrorang an·tangtango ka·donganiko bariatani
- (4) kosako on·gimin gimikan ong·a

123. Ku·sikko ramram dake uña maidakgipa sing·anirang kragipa ong·gen?

- (1) Kan·dike aganchakani
- (2) Ro·e aganchakani
- (3) Rochona seani
- (4) Basee aganchakani

124. “Bi·sarango ku·sik skie ra·na atchikapgipa bil donga.” Iako sawa agana?

- (1) Jean Piaget
- (2) Chomsky
- (3) Vygotsky
- (4) Pavlov

125. Hindi agangipa joloni me·chik bi·sa nang·ni songona re·baa. Ua nang·ni ku·sikko jakkalanio gualaniko daka. Skigipa ong·e badia agananiko na·a ong·a ine agangen?

- (1) Uni gualaniko agantaitaina nanga
- (2) Ku·sik jakkalna una bang·bata cholrangko on·na nanga
- (3) Gital ku·sikko salanti adha kontana agananiko ranta ka·china agana nanga
- (4) Uni ku·siko dingtanganiko gital ku·sik jakkalanio jakkalchapna on·na nangja

126. On·sogiminoni badia objective·rangna, ku·sik skie ra·aniko dakna nangja?

- (1) Janggi tangani dingtang dingtang gadangrangko uie ra·anio
- (2) Ku·sikni comprehensionko skie ra·anio
- (3) Ning·ani ku·rangko (inner voice) knaani aro agananio
- (4) Janggi tanganina nanganirangko chu·sokatanio

127. On·sogiminrangoni badia ku·sikni
niano nambata? (multilingualism) —

- (1) Ian bi·sani chanchiatangko seachi mesokna man·aniko nina dakchaka
- (2) Ian skie ra·giparangko porikkana bang·gija sing·anirangkosan skie ra·na dakchakgen
- (3) Skie ra·giparang bang·gija sing·anirangnasan aganchakna jotton ka·na nangaia indake skie ra·na somoi agitchae man·a
- (4) Ian syllabus gimikko man·gopa

128. Dingtangmancha simsakaniko nang·gipa bi·sarangna sena man·ani bilko man·a ranta ka·aniko nanga—

- (1) an·tangoni ong·gipa chanchi·anirang
- (2) noksa ba chinko jakkalani
- (3) tik ong·e katta jakkalani
- (4) namgipa jakchi seani (handwriting)

129. Ku·sikko dontonggija aro man·gimike niano, maiko mongsong nina nanga?

- (1) Tik ong·gipa katta
- (2) Project kam
- (3) Tik ong·e gam·atani
- (4) Ku·sikko dingtang dingtang contexto jakkalna changani

130. Ku·sik minggnina bate aganani

- (1) ku·sik skiano champenga
- (2) ku·sikni resourcerangna kenani ong·a
- (3) ku·sik skie ra·anio mongsong·gipa gam (resource)
- (4) ku·sik skie ra·anio neng·nikaniko ong·ata

131. Ku·sikni a·bachenggipa bak (form) ia ong·a—

- (1) chindake mesokani
- (2) grammar
- (3) sea·jotani
- (4) aganwatwataigipa ku·sik (oral)

132. Primary gadango golpo aro poedorangni badia bakko skie on·animo mongsong ong·a ine na·a chanchia—

- (1) uarang skidapani gnanggipa ong·na nanga
- (2) poedo aro golporang chu·sok·gipa kattarang gapgipa ong·na nanga
- (3) mongsonggipa biming aro obostarangko agantaitaigipa
- (4) serakgiparangni poedo aro golporang

133. Ku-sik skianio grammarko skiani iako dapp'no dak chakna—

- (1) tik ong·ani (accuracy)
- (2) name agana man·ani (fluency)
- (3) chanani biding (numeracy)
- (4) poraina-skina man·ani (literacy)

134. Seani rokomrango iako man·chapa—

- (1) golpo seani idearang
- (2) gisiko chanchibewalani
- (3) tik ong·e punctuation donani
- (4) namgipa kattarang

135. Ku-sikko nianio mongsong mik-songaniara—

- (1) skie ra·giparangni gualaniko am·na
- (2) skie ra·giparangni promotionna kam ka·aniko nie chanchina
- (3) skie ra·giparangni chu·sokaniko toe nina
- (4) skie ra·anio namdapatna aro chu·onggijanirangko cheke nina

Directions : On-progimin passageko poraie sngarang aganchakbo (Q. Nos. 136 oni 143).

A·chikrangni a·dok chigarang ine aganna aro mesokna gita, da·o chongipa Garo Hills dongkuenga. Indiba da·alo a·song aro jatangna ka·san mikronchi niatgenchimode, a·dok chigatangna grapgija dongna man·jawa. Oe, jakgitel dongna Autonomous Garo Hills District Councilko aro Meghalaya Stateko on·aha.

The Garo Hills District (Transfer Land) Act, 1955, No. 3-o gita, Districtni ning·ogipa a·ako palna, pale sim·e cha·chakna ba gipin jatna palna Executive Committeeni sanction gride man·ja.

Indian Constitutiono dingtangmancha Tribalarangko chelchake rakkina nangkuenga ine nike, an·chingko dakchakna aro ganggope rakkina Tribal districtni a·arangko non-tribalarangna on·na nangja indake dakahachim indiba Garo Hillsko hisapode bikipil Autonomous man·ani ja·mano bang·bea a·a chirangkon gipinrangna pale, pattarangko dake on·srangaha ine nikgen.

Uni gimin a·songko sason ka·enggipa memberrang, skia man·gipa officerrang, sorkario kam ka·enggiparang aro A·chik mande sakantian iarangni gimin chanchina aro simsakna nangchongmota. Chanchibo, anga an·tangnasan aro chasongtangna san chanchiaigipa sason ka·gipa, officer aro A·chik ma·gipa, pagipa dedrangna sao aro dukko ra·bagipa ong·gen. Rongtalgipa sastroo agana “Angan Gitel, nang·ni Isol; anga sanalgipa Isol ong·a. Pagiparangni namgijana dedrangni kosako ... .. chasonggittam chasongbrina sastiko on·gipa”. (Deut 5 : 9)

Dos grigipa A·chik dedrang an·chingni ja·manchi an·chingko matnange kalim sintie dongrikna nangaignok. Jegita

niksoenga Garo Hills damgipin Tripura
 Downloaded From : <http://cbseportal.com/>
 An·chingni primary schoolo poraigipa gita
 utna gingtingmangmangko jotchipna on·e
 tambutangoni ong·kate katna nanggipa
 mande gita ong·aigen. Sal re·baenga ut
 gita an·chingni dedrang su·drangko
 ingen, “Na·a dongtonikjaode ong·kate
 re·angsrangaiboda”. Unon A·chikrang mai
 dakgen? Bachi re·gen aro bano donggen?

136. Ia passageni katta bichong ia
 ong·a—

- (1) Garo Hillsni a·dok chigarangna
 simsakna nangani
- (2) Garo Hills nitogipa a·dok
- (3) Garo Hillsni mingsinggipa
 chidarerang
- (4) Garo Hills aro uno songdong·
 giparang

137. The Garo Hills District (Transfer
 Land) Act, 1955, No. 3-o indake
 sea—

- (1) Districtni ning·ogipa a·ako
 palna, pale sim·e cha·chakna ba
 gipin jatna palna Executive
 Committeeni sanction gride
 man·jawa
- (2) Districtni ning·ogipa a·arangko
 skatang pale cha·na man·gen
- (3) Executive Committee an·tangni
 namnika gita a·a·chiko pale·
 sim·e cha·na man·gen
- (4) Districtni ning·ogipa a·arangko
 badingchiwalaniko dakna
 jakgitele man·gen

138. ‘Anga sanalgipa Isol ong·a’, iano
 sanalgim/ia ong·a—

- (1) Noun
- (2) Verb
- (3) Adjective
- (4) Adverb

139. Garo Hillsko maina damgipin
 Tripura ong·gen ine agana?

- (1) An·tangtangni a·dok chigana
 ka·sajani gimin
- (2) Rongtal-an·talani dongjani
 gimin
- (3) Gipin jatrangna ka·saani gimin
- (4) A·chikrang kam ka·na aratani
 gimin

140. ‘On·aha’, iano ‘ha’ ia ong·a—

- (1) da·o ong·gipa tense
- (2) da·o ong·enggipa tense
- (3) ong·gimin tense
- (4) ong·gni tense

141. 'Kalim sintia'-ni bikpilgipa katta ia
Downloaded From : <http://cbseportal.com/>

- (1) an·senga-katchaa
- (2) grapmanggasia
- (3) sinti-do·pilgima
- (4) ka·dingwareka

142. "Na·a dongtonikjaode ong·kate
re·angsrangaiboda." Ian—

- (1) a·nokgipako gipinchi a·rikgalani
- (2) napsrukkipako a·rikgalani
- (3) detangko rike galani
- (4) jilla-kaanirangko a·rikani

143. Ian katta-jikse ong·a—

- (1) dedrang-ma·drang
- (2) dedrang-su·drang
- (3) dedrang-bakdrang
- (4) dedrang-ma·bitchi

Directions : On·sogimin passageko poraie
singarang (Q. Nos. 144
oni 150).

A·pal pe·e, a·a game cha·ani A·chikrangna
gitalgipa kam ong·ja. Dr. Milton Sangmani
segimin ki·tap, Atchu Ambini Ma·ambio
seani gita, Garo Hillsni a·kaweo a·pal game
cha·giparangono kajina gilna Plainni
Mauzadarko, Capt. H. J. Peet, Garo Hills
districtni DC, 1878 bilsio ra·gataha
ine janapaniko nika. Ua somoirangonin
A·chikrangoni a·pal game cha·giparang
dongaha ine u·ina man·a; maina a·pal game
cha·gipa dongjaode Garo Hillso Plain
Mauzadarko donjawachim. Una agreba
A·chik a·songona Kristian torom
sokbachengani somoirango Rev. Ramke W.
Momin an·tangni Isolo bi·chakram
bolsalgrimko a·pal pe·e cha·dilchengaha ine
seaniko Lindrid D. Shirani ki·tap, Gisik
Matgrikrangonikna man·a. Bang·bata a·pal
pe·e pe·e cha·na namgipa a·arangan
Assamni sima arijolrangosa ong·ani gimin
pattalo gama ge·anio jakkalgipa kattarang
aro bosturangni bimingrang gipin jatni
ku·sik baksa adita brinaha.

Pattalko banoba a·pal banobara a·sari
ine minga. Gama ge·ani somoi sokahaon
gangiparang, batanggimin bilsini medopo
katome dongipa michilrangko bikotoka.
Michilrangko bostao katome, salsa ba
salgnina chio dim·e donchenga. Satani
sombi ong·ahaon dim·e dongimin michilko
ra·doe, a·ao ba amrango pake,
tang·srisrajachina ta·bijak ba e·salrangchi
pindape dona. Ukon michil tuata ine
agana.

Mi bitchil galna dingtangmancha
basegimin a·ako michildam ba cha·ridam
minga. Pattalni a·arangko gamna skang

michildamni a·ako, nanggrichi hal
gama ge·anigri minga. Nanggrichi hal
ba aruvena jakkalgipa bosturangoni
mingsa ong·a. Nanggrichi sol·na do·kime,
bolsal aro kangkil bolrangko jakkalbata.

144. On·sogimin passageni katta bichong
badia ong·gen?

- (1) Ge·e game cha·ani
- (2) Pattalo gama ge·ani
- (3) A·pal game cha·ani
- (4) A·briko game cha·ani

145. A·pal game cha·giparagoniko kajina
gilaniko ia bilsio ra·gataha—

- (1) 1878
- (2) 1877
- (3) 1879
- (4) 1920

146. A·pal pe·e game cha·dilchenggipa ia
ong·a—

- (1) Capt. H. J. Peet
- (2) Lindrid D. Shira
- (3) Ramke W. Momin
- (4) Milton S. Sangma

147. “Pattalko banoba a·pal banobara
a·sari ing·minga.” Ian—

- (1) da·o ong·gipa tense
- (2) ong·gni tense
- (3) ong·gimin tense
- (4) ong·nasienggipa tense

148. Nanggriko ia bolrangoniko sol·a—

- (1) bolsal, te·wek, gambari
- (2) bolsal, te·wek, kangkil
- (3) bolsal, do·kime, kangkil
- (4) bolsal, do·kime, te·brong

149. Mi bitchil galchakram biapko indine
minga—

- (1) michildam ba cha·ridam
- (2) nanggrichi ba nangol
- (3) michildam ba cha·ri tuata
- (4) a·pal ba a·sari

150. “Gama ge·anio jakkalgipa
kattarang.” Iano ‘-gipa’ ia ong·a—

- (1) sangipa number
- (2) ong·gimin tense
- (3) gnigipa number
- (4) adjective

SPACE FOR ROUGH WORK

Downloaded From : <http://cbseportal.com/>

Iano mesokgiparangko name poraibo :

Downloaded From : <http://cbseportal.com/>

1. Sing'anirangna maikai aganchakna nanga uko Test-ni Booklet-o talata ha, jekon na'a sing'anirangko aganchakna skang name poraichengna nanggen.
2. Question mingprakna alternative ge 4 dongaoniko correct ong·gipa ming 1 ko san saldawilaibo. Uko **Gisim ba Tangsim** Pen chi OMR-ni samgnio saldawilbo, jeko chin dakaha uko kimite chindaktainabeha.
3. Candidaterang Answer Sheetko tem·na nangja. Answer Sheet-o jebasi mitchiatna nangja. Nang·ni Roll No.-ko jeoba seaigija Answer Sheet-o je biapo sena nanga unosa sebo.
4. Test Booklet aro Answer Sheet-ko name jakkalbo, maina apspanko on·taijawaha (basakoba Test Booklet code ba number aro Answer Sheet code ba number maibakae milijaode ba dingtang dingtang ong·ana agre).
5. Candidaterang Test Booklet code aro number-ko Attendance Sheet-o on·gipa Test Booklet/Answer Sheet-o correct ong·e sena nanga.
6. Machine an·tangan OMR Answer Sheet-o donggimin uiatanirangko poraigen. Uni gimin, pilak uiatanirangan matchotgijagipa uiatani ong·jawa aro Admit Card-o on·sogimin uiataoni dingtangjawa.
7. Candidaterang porika seram-ona ba Examination Hall/Room-ona Admit Card-na agre iarangko ra·napna manjawa, jekai, text material, leka bichito seanirang, pager, mobile phone, electronic device ba ugita bosturangko.
8. Mobile phone, wire gri agangrikna man·gipa bosturang (switch off ka·omangba) aro gipin on·gijagipa bosturangko sechakram biapona ra·bana man·jawa. Manigija ra·baode uko ong·gija miksonganina ra·baa ine changen aro porikka ra·na man·gija biming den·galaona sokgen.
9. Porika segipa sakanti Invigilator-na antangni Admit Card-ko mesokna nanga.
10. Porika segipa saksaba Centre Superintendent ba Invigilator-ni special permissionko man·jaskal seat-tangko watna man·jawa.
11. Candidaterang Answer Sheet-ko Invigilator ba duty donggipana on· Attendance Sheet-o changgni sign ka·gijade Examination Hall-oni ong·katna man·jawa. Je candidaterangan Attendance Sheet-o changgni sign ka·ja ukode Answer Sheet-ko on·kuja ine changen aro unfair means-o ka·gipa gita ra·gen.
12. Electronic ba manual calculator kode ra·napna man·chongmot jawa.
13. Candidaterang Boardni pilak niaamrangko Examination Hall-o donga dipet manina nanggen. Unfair means-rangko jakkalode Boardni Rule aro Regulation-rang gita kam ka·gen.
14. Test Booklet aro Answer Sheetoniko mamung bakkoba ra·galna nangja on·chapatna man·jawa.
15. Test matchotahaode, candidaterang Answer Sheet-ko Invigilatorna room-o ba hall-o on·na nanga. Candidaterang porika matchotahaon Test Booklet-ko an·tangtang baksa ra·angna man·gen.

Downloaded From : <http://cbseportal.com/>

Courtesy : CTET

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह काले/नीले बॉलपॉइंट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर-पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र के संकेत या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर-पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका संकेत व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से हाजिरी-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर-पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और उनके विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर-पत्र दिए बिना एवं हाजिरी-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार हाजिरी-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर-पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान हाजिरी-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी बोर्ड के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी हालत में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर-पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर-पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।